

60 . Ovidiu | Județ: Constanța | Punct: malul de V al lacului Siutghiol | Anul: 2008

Anul: 2008

Cod RAN: 60696.01

Perioade: Antichitate

Epoci: Epoca greacă, Epoca elenistică, Epoca romană timpurie, Epoca romană târzie

Categorii sit: Apărare (construcții defensive), Religios, ritual și funerar

Autori: Constantin Băjenaru, Cătălin-Mircea Nopcea, Gheorghe Papuc

Instituții: Muzeul de Istorie Națională și Arheologie Constanța, Muzeul de Istorie Națională și Arheologie Constanța, Muzeul de Istorie Națională și Arheologie Constanța

Raport

Săpăturile arheologice de la Ovidiu au avut ca obiectiv principal în acest an cercetarea bazilicii identificate în zona extramurană a fortificației de tip quadriburgium și corelarea stratigrafiei acestui monument cu un edificiu contemporan situat la V (edificiul B).

Datorită nivelului foarte ridicat al apei freatice nu am reușit să cercetăm în totalitate zona bazilicii. De aceea, ne-am limitat la prelungirea caroului K1” către E, pentru a mai dezveli o porțiune din zidul de N al bazilicii, și la extinderea ariei I1”- H1”, unde se află o anexă a edificiului. Observațiile făcute în campania anterioară se confirmă și de această dată: construcția edificiului înainte de ridicarea fortificației (cel mai probabil în cursul primei jumătăți a sec. V), folosirea zidurilor perimetrice ale bazilicii ca pereți ai unor construcții adosate în cursul sec. VI și, în sfârșit, demantelarea sistematică a edificiului în a doua jumătate a sec. VI.

Atât la N, cât și la S de bazilică a fost surprins un strat foarte gros de dărâmătură (în special țigle și olane de acoperiș) aparținând locuințelor adosate bazilicii în sec. VI, după construcția fortificației. Un terminus post quem pentru scoaterea din uz a acestora este o monedă de la Justin II (565-578) descoperită în stratul de țigle și olane de la N de bazilică, ceea ce ne face să credem că momentul distrugerii ar putea fi datat încă din timpul acestui împărat. Distrugerea construcțiilor adosate este urmată foarte rapid de demantelarea sistematică a zidurilor bazilicii. Demnă de amintit este cantitatea apreciabilă de amfore de tip Gaza apărută în acest strat de demantelare.

Lipsa unor dovezi elocvente de cultură materială specifică sec. VI în interiorul bazilicii poate fi explicată deocamdată prin pierderea caracterului religios în această perioadă (o dată cu prăbușirea cupolei cert atestate de pilaștri de la interior și de mortarul abundent care acoperă podeaua de lut).

Anexa situată la S de bazilică este de fapt o construcție (fără acoperiș ?), închizând un spațiu a cărui lățime este de 2,90 m (lungimea nu poate fi aproximată deocamdată). Este constituită dintr-un rest de zid în formă de L, cu laturile de 1,60 m, realizat din piatră legată cu pământ, care amintește de pilaștri de cărămidă din prima fază a narthex-ului bazilicii. În ultima fază de existență a bazilicii interiorul și exteriorul acestei anexe este pavat cu fragmente de țigle, foarte bine îmbinate. Acest pavaj, care a fost surprins mai bine în campania din anul 2002, este la același nivel cu trotuarul din dale de calcar care înconjoară bazilica. În acest an s-a identificat o porțiune din acest trotuar chiar în interiorul anexei, cu precizarea că în el este cruțat un canal de scurgere a apelor pluviale, orientat către est (deci către golful de odinioară).

Al doilea sector cercetat este reprezentat de edificiul B, situat la V de bazilică și cuprins în parte de zidurile fortificației. Din observațiile anterioare se știe că acest edificiu este în mod cert abandonat o dată cu construcția quadriburgium-ului. Pe ultimul nivel de funcționare al acestei construcții a fost descoperit în 1984 un tezaur de monede cu ultimele exemplare de la împăratul Zenon (477-491), acesta fiind deocamdată cel mai sigur terminus post quem pentru construcția fortificației. Prin cercetarea aproape integrală a carourilor J 2 și K 2 avem acum o succesiune stratigrafică elocventă pentru acest edificiu, care se prezintă

după cum urmează:

- strat vegetal
- nivel de locuire din secolul VI, având ca suport o șapă de mortar rămasă de la construcția sau reparația incintei fortificației;
- nivel de construcție al fortificației, compus din sfărâmatură de piatră, mai gros către incintă;
- strat gros de umplutură (nivelare) cu pământ brun, afânat, provenit cel mai probabil din șanțul de fundație al curții de est a fortificației; acest strat stă peste un nivel de călcare format dintr-un pământ negricios amestecat cu lentile de lut galben, cu o pantă foarte accentuată către est și care acoperă depunerile aparținând edificiului B;
- nivelul de locuire în interiorul edificiului (de altfel și singurul), reprezentat de o podea de lut la circa -0,80/0,90 m față de nivelul actual; la exterior este completat de un nivel de călcare amenajat în pantă către est (cote - 1,20/1,35 m);
- strat de pământ negru-brun afânat, având la bază o peliculă de mortar (cărui îi corespunde o mare groapă cu mortar situată la V de zidul mare al edificiului);
- nivel de călcare anterior construcției edificiului, reprezentat de o podea foarte bună de lut, completată către est de o simplă bătătorire a pământului și având aceeași pantă către est (mai lină de această dată); pe acest nivel s-au surprins și unele lentile de arsură;
- strat de pământ negru, cu siguranță un vegetal antic (în care apar mici fragmente ceramice din epoci diverse, mai ales grecești și romane timpurii).

Pe baza acestei stratigrafii se poate avansa ipoteza construirii edificiului B într-o perioadă ulterioară bazilicii și edificiului A situat la S de aceasta. Conform materialului arheologic și în special a monedelor, încadrarea cronologică a acestui edificiu poate fi făcută în a doua jumătate a sec. V. Groapa de mortar și pelicula fină de mortar (elemente suprapuse sau tăiate de zidurile edificiului B) ar putea fi puse în legătură cu momentul de construcție al bazilicii, aflată la o distanță de circa 7-8 m spre est.

Nivelul cel mai timpuriu de podea (pentru care avem un terminus post quem reprezentat de o monedă tip GLORIA ROMANORVM din anii 402-408), aflat pe vegetalul antic, se datează pe baza materialului arheologic la începutul sec. V și nu poate fi pus în legătură cu un edificiu anume, din lipsa unor cercetări pe o arie mai largă. Moneda amintită ne arată însă foarte clar începuturile așezării anterioare fortificației (și anume primele decenii ale sec. V).

Informații suplimentare online

[Raportul 4055 din cronica.cimec.ro](#)

[Localizare pe hartă, folosind Mapserver Cimec.ro](#)
